

N:o 65.

Uppläst och godkänt hos Första Kammaren den 21 april 1906.
— — — — Andra Kammaren — — — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen angående beviljande af anslag
till låneunderstöd för enskilda järnvägsanläggningar.*

(Statsutskottets utlåtande n:o 47.)

Till Konungen.

I en inom Riksdagen väckt motion har föreslagits, att Riksdagen ville besluta att till låneunderstöd för enskilda järnvägar bevilja och ställa till Eders Kungl. Maj:ts disposition ett extra anslag af 7,500,000 kronor, att utgå under fem år från och med år 1907 med 1,500,000 kronor årligen, dock så, att belopp, som ej blifvit till utgående under ett af dessa år anvisadt, finge för ett efterföljande år af samma femårsperiod disponeras, samt för öfrigt på de villkor, som Riksdagen närmare bestämde.

Lika med förslagsställaren har Riksdagen ansett lämpligt att nu ånyo för en tid af fem år ställa till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett bestämdt anslag, att i enlighet med af Riksdagen fastställda villkor utgå såsom lån till enskilda järnvägsanläggningar. Beträffande anslaget belopp har Riksdagen ock ansett sig böra biträda förslaget att för nästa femårsperiod anvisa samma summa, 7,500,000 kronor, som år 1901 beviljades för ändamålet.

Hvad angår villkoren för låneunderstödens utlämnande och tillgodonjutande hafva de nu gällande bestämmelserna i detta hänseende synts böra i allmänhet bibehållas. Hvad i punkten 8 af dessa bestämmelser stadgas angående kostnadsfri upplåtelse för ifrågavarande järnvägsanlägg-

ningar af kronojord m. m. har emellertid funnits böra ändras till öfverensstämmelse med de nya föreskrifter om dylik upplåtelse för enskild järnvägsanläggning i allmänhet, som alltsedan år 1904 af Riksdagen meddelats.

I öfrigt har Riksdagen icke haft anledning besluta annan förändring i de af 1901 års Riksdag för järnvägslånefonden meddelade bestämmelser, än att i punkt 4 bland öfriga lånevillkor intages stadgande om den ränta, som bör erläggas å uteblifna inbetalningsbelopp för lån från ifrågavarande anslag. Enligt Riksdagens år 1897 fattade beslut skall denna ränta utgå efter fem procent om året.

På grund af det anförda har Riksdagen till låneunderstöd för enskilda järnvägar beviljat och ställt till Eders Kungl. Maj:ts disposition ett extra anslag af 7,500,000 kronor att utgå under fem år från och med år 1907 med 1,500,000 kronor årligen, dock så att belopp, som ej blifvit till utgående under ett af dessa år anvisadt, må för ett efterföljande år af samma femårsperiod disponeras, ägande Eders Kungl. Maj:t att å detta anslag till understödjande af nya, ännu ej påbörjade enskilda järnvägsanläggningar anvisa af Eders Kungl. Maj:t beviljade understödsbelopp, att utgå i enlighet med följande villkor och bestämmelser:

1:o) att kostnadsförslag och arbetsplan fastställas af Eders Kungl. Maj:t, som ock närmare bestämmer de ställen, hvilka järnväg skall beröra, varande det sökande bolaget skyldigt att godtgöra de särskilda kostnaderna för möjligen erforderliga kontrollundersökningar, besiktningar, extra biträdens användande med mera dylikt, hvilka kunna af kostnadsförslagets och arbetsplanens granskning föranledas;

2:o) att det lånesökande bolaget, för att kunna erhålla statsunderstöd, skall vara skyldigt hos Edert Kungl. Maj:t styrka, att det förfogar öfver ett kapital, som jämte statslånet är fullt tillräckligt till järnvägsanläggningens utförande på sätt arbetsplan och kostnadsförslag innehålla, och hvaraf minst så stor del, som motsvarar hälften af den beräknade anläggningskostnaden, bör utgöras af inbetaladt eller tecknadt aktiebelopp eller eljest utan återbetalningsskyldighet lämnadt tillskott till järnvägsanläggningens utförande;

3:o) att låneunderstödet må utgöra högst hälften af anläggningskostnaden efter det fastställda kostnadsförslaget samt lyftas i mån af arbetets fortgång på sätt och å tider, som Eders Kungl. Maj:t bestämmer, dock med iakttagande däraf, att inbetalningarna å den del af anläggningskapitalet, som bör utgöras af aktiekapital eller eljest utan återbetalningsskyldighet lämnadt tillskott, skola ske i förhållande till de andelar af lånesumman, som lyftas, och före lyftningen af dessa låneandelar; skolande härjämte en tiondedel af den beviljade låneförsträckningen innestå, till

dess besiktning af järnvagsanläggningen blifvit i öfverensstämmelse med § 2 mom. 2 af kungl. kungörelsen den 11 december 1874 angående ordningen för afsyning och besiktning af enskilda järnvägar och deras upplåtande för allmän trafik förrättad samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelat tillstånd till banans öppnande för allmän trafik;

4:o) att i afseende å ifrågavarande försträckningar skall iakttagas:
a) att annuiteten beräknas till fem procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, af hvilken annuitet först godtgöres ränta efter fyra och en half för hundra å oguldet kapitalbelopp och återstoden utgör afbetalning därå;

b) att anstånd med räntans erläggande må medgifvas för högst tre år, dock icke utöfver ett år från den dag, då enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande järnväg senast skall vara färdig och för trafik öppnad; skolande beloppet af den ränta, med hvars erläggande anstånd sålunda medgifves, till staten inbetalas, sedan genom de stadgade annuitetslikviderna all öfrig ränta, med hvilken anstånd icke beviljats, blifvit gulden och kapitalet godtgjort, så att efter nämnda tids förlopp med annuitetens erläggande fortfares så länge, till dess äfven beloppet af den ränta, med hvars erläggande anstånd medgifvits, blifver till staten inbetaldt;

c) att kapitalafbetalning skall vidtaga tre år efter den dag, då enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande järnväg senast skall vara färdig och för trafik öppnad; och

d) att, därest till betalning förfallet belopp icke i föreskrifven ordning erlägges, låntagaren skall därå gälda fem procent årlig ränta intill dess samma belopp varder behörigen inbetaldt;

5:o) att järnvagsanläggningen med alla därtill hörande byggnader och materiel äfvensom all bolagets öfriga egendom skall utgöra säkerhet för den af staten lämnade försträckning och staten till säkerhet för sin fordrans utbekommande erhålla inteckning med förmånsrätt framför hvarje annan fordran i den järnväg, för hvars anläggning den ifrågavarande försträckningen beviljats; börande ej mindre såsom villkor för statslånet erhållande och tillgodonjutande i bolagsordningen intagas stadgande om bolagets skyldighet att till säkerhet för statens fordran inteckna bolagets järnväg med förmånsrätt för samma fordran framför hvarje annan fordran hos bolaget, än ock en tredjedel af det beviljade statslånet innestå, till dess inteckning med ofvan stadgad förmånsrätt i bolagets järnväg meddelats för förut lyftade andelar af lånet; hvarjämte ofvanberörda sista tredjedel ej må utbekommas, förrän inteckning för dess belopp med förmånsrätt framför hvarje annan fordran än statens blifvit i bolagets järnväg behörigen meddelad;

6:o) att Eders Kungl. Maj:t skall insätta en med särskild instruktion försedd ledamot i direktionen för hvarje järnvägsbolag, som innehar lån af staten, och utse en revisor att deltaga uti granskningen af bolagets förvaltning och räkenskaper, samt att arfvode till sålunda utsedd direktör och revisor skall bekostas af bolaget;

7:o) att hvarje järnvägsbolag, som erhållit statsunderstöd, skall vara skyldigt underkasta sig såväl de bestämmelser i fråga om samtrafik, hvilka Eders Kungl. Maj:t kan finna godt för bolaget bestämma, som ock i öfrigt alla de villkor och kontroller, som af Eders Kungl. Maj:t pröfvas lämpliga och nödiga; samt

8:o) att hvarje sådant bolag, som nyss är nämndt, må, då Eders Kungl. Maj:t så pröfvar lämpligt,

dels erhålla upplåtelse af den för järnvägsanläggningen erforderliga, kronan tillhöriga jord sålunda: att jord, som står under kronans omedelbara disposition, upplåtes utan någon ersättning; att jord från de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna kronoallmänningar upplåtes utan annan godtgörelse än ersättning till vederbörande innehafvare för intrång i nyttjanderätten; att jord från de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, hvilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, upplåtes utan annan ersättning än för minskning i arrendatorns brukningsområde under den återstående arrendetiden äfvensom för skada och intrång; samt att för jord, som är till boställe eller åt enskild person, menighet eller inrättning med åborätt eller annorledes än hvad ofvan sagts upplåten, ersättning skall lämnas såväl för själfva marken som för skada och intrång; skolande ersättningen i ofvannämnda fall bestämmas i den ordning, förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866 stadgar;

dels ock kostnadsfritt begagna för anläggningen sådana å kronans ägor belägna kalk- och stenbrott jämte grustäkter, som kunna vara disponibla.

Stockholm den 21 april 1906.

Med undersätlig vördnad.
